

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

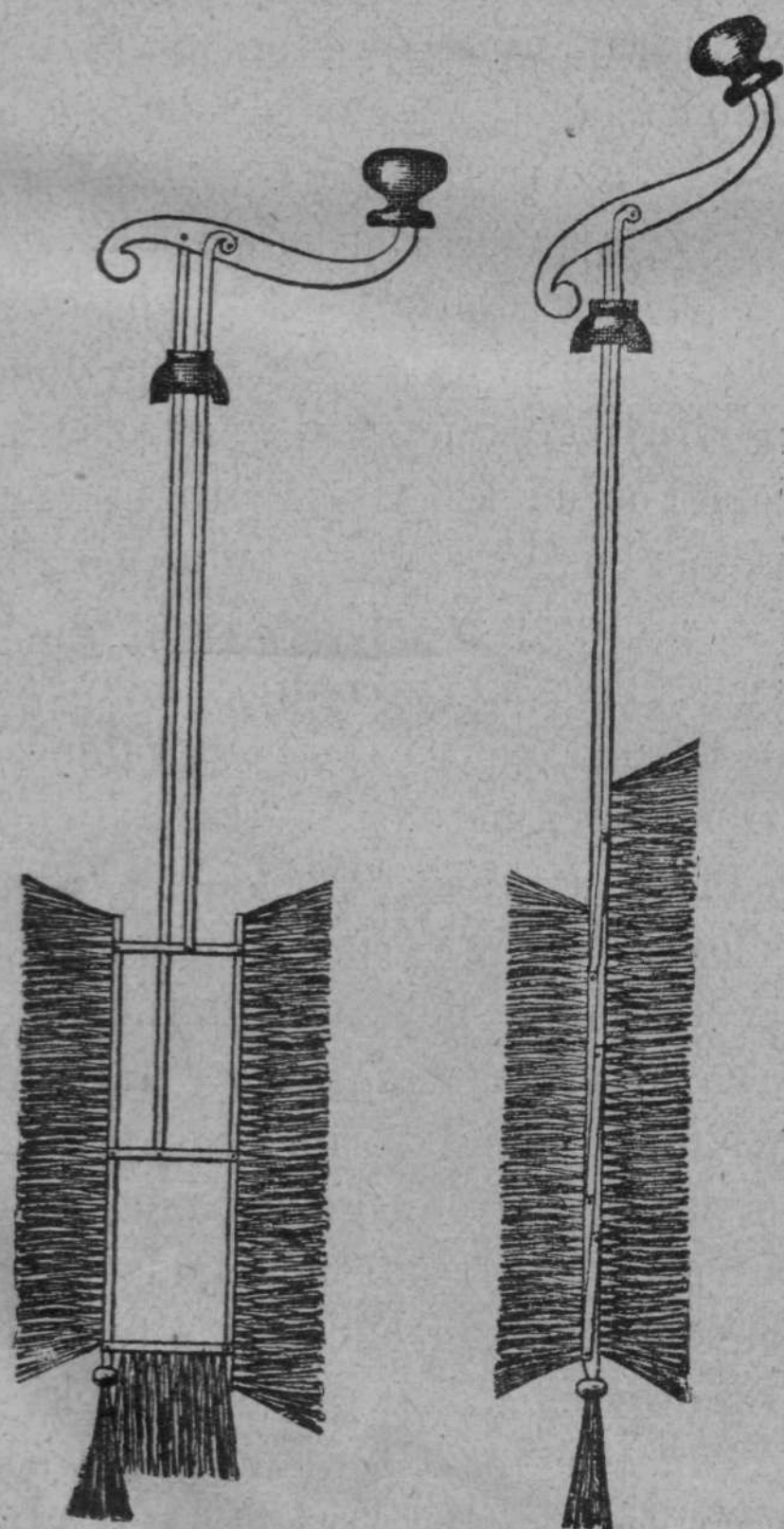
V Ljubljani 5. januarija 1887.

Obseg: Priporočljivo orodje kletarjem. — Kako boječe konje pomiriti. — Kedo naj je ud c. kr. kmetijske družbe. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Trgovinska in obrtna zbornica. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Priporočljivo orodje kletarjem.

Kedor se je uže pečal kedaj z napravo butelj-skega vina, vé, koliko nadlege mu dela ono. Skoraj je mislil, da je vino za buteljko godno, a v buteljki postalo je zopet motno ali pa se je nabral s časom obor (blato) na dnu. Tej nepriliki ni vzrok vedno le ravnanje z vinom, ampak dostikrat tudi

Pod. 2.

Pod. 1.

le nesnaga posode, sploh posebno pa buteljke (steklenice). Ako buteljko še tako dobro snažimo, nekaj umazanja ostane vendar le še v njej, posebno

če nimamo v ta namen primerne orodja. Orodje, ki steklenico toliko osnaži, kot je sploh le mogoče, izumil je neki Koch ter obstoji iz primerno narejene krtače, kakor jo kažeti zraven stoječi podobi 1. in 2.

Iz pod. 1. razvidno je, da je mogoče poriniti krtačo tudi skozi najožji steklenični vrat. Ko je pa enkrat krtača v steklenici, pa vsled pritiska na gumbo ročice se ona razpne in krtačine šetine sežejo na vse strani do stekla, celó v žleb na dnu, ki nastane vsled izbuhnenega dna, in to, če je žleb še tako ozek. Celo orodje je narejeno iz najboljše kovine in iz dobrih ščetin. Krtača zadostuje svojemu namenu v vsaki buteljki ali steklenici, če je še tako čudne oblike.

Priporočamo to krtačo mimo vsacega drugatega tacega orodja, kajti prihrani se ž njo tudi mnogo časa, ker je delo hitreje, kakor na pr. z jajčnimi lupinami, s šibrami, s peskom itd. Zraven tega pa s zadnjimi sredstvi ni nikdar mogoče dobro osnažiti žleba, ki je na dnu steklenice.

Ako se po dolgi rabi šetine obrabijo ni orodje uže za nič, ampak vsak krtačar zamore je popraviti.

Glavno zalogo Kochovih krtač za snaženje buteljk ali steklenic za Avstrijo ima Rihard Gärtner na Dunaji. Naslov je: Rih. Gärtner in Wien, I., Gisellastrasse 4.

Cena krtači je za majhne steklenice 2 gold. 50 kr., za velike pa 2 gold. 75 kr. in sicer s poštnino vred.

Kako boječe konje pomiriti.

Ako se konj boji kakega predmeta, ni dobro ga s silo k njemu gnati, kajti prihodnjič, ko pride do kaj enacega, skuša se splašiti, in sicer vsled spomina na prejete udarce. Nasprotno pa moramo konja na lep način prignati k predmetu, katerega

se konj boji, ter pustiti konju čas, da si ga ogleda. Slednjič postane konj radoveden, obduha in ogleda predmet od vseh strani ter se prepriča, da mu nevarnost ne preti. — Omenjati nam je, da se konju ne sme nikdar gledati oestro v oči, ker ojestrega pogleda konj ne more izdržati. Nasprotno je pa konj jako občutljiv in hvaležen za prijazen pogled.

Kedo naj je ud c. kr. kmetijske družbe.

Ako primerjamo število udov kranjske c. kr. kmetijske družbe s številom udov družih enacij domačih družeb nam sosednih kronovin, moramo reči, da je pri nas zanimanje za to prekornostno družbo ravno petkrat manje, kakor na pr. na Koroškem. Če iščemo vzroka, najdemo, da ni slabše delovanje ljubljanskega glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe temu vzrok, ampak malomarnost onih, ki so poklicani biti udje kmetijske družbe ter onih, ki bi skoraj morali pristopiti. Drugi vzrok je pa napačno mišljenje o dolžnostih in pravicah uda c. kr. kmetijske družbe.

C. kr. kmetijska družba je prav za prav organ vlade, ki ima pa to veliko prednost pred c. kr. kulturnimi sveti družih dežel, da je od vlade neodvisna in da imajo udje odločevalno besedo pri vsaki stvari. Kmetijska družba je za kmetovalce dežele to, kar je trgovinska in obrtniška zbornica za trgovce in obrtnike. Družba ima nalogo, kmetovalce zastopati, pa še važnejšo nalogo, kmetijsko pridelovanje pospeševati in dobičkonosneje storiti. To zadnje kmetijska družba v polni meri spolnuje, se ve, da le z ozirom na duševne in denarne sile, ki so ji na razpolaganje. Duševne sile, ki so družbi na razpolaganje, ona izkoristuje popolnem in vedno in tudi vselej, kedar se ji nova prilika ponudi. Denarnih sil pa porabi ona toliko, kolikor jih ima. In kakošni so njeni dohodki? Največ le obresti glavnice, ki jo je družba prihranila v teku stoletja. Od udov kmetijska družba nima prav nič, ker polovico doneskov obdrže podružnice, ki so skoraj popolnem samostojne, polovico pa dobi tiskarna za tisek in razpošiljevanje družbenega lista. Dežela sicer dá tudi podporo, a ta iznaša le toliko stotakov, kolikor dobi na pr. kmetijska družba v Celovcu tisočakov od dežele. In kaj stori kmetijska družba z njenimi pičlimi dohodki? Ona izdržuje svojo pisarno, ki jo do 2000 gold. na leto stane, preskrbi redakcijo in pisanje družbenega lista, izdrži lastno podkovsko šolo, svojo živinozdravnišnico in pa drevesnico, koje sama režija stane za l. 1886 nad 1000 gold. In ako vprašamo po vspehih njene delovanja: mogoče nam je dati najugodnejši odgovor.

C. kr. kmetijska družba kranjska sme skoraj ves napredek v Kranjski njenemu delovanju pripisovati,

in ko bi ona nič drugega ne bila storila kakor vpeljavo sadjarstva na Kranjskem; kar je izključljivo njeno delo in kar se da podrobno dokazati, je uže to velikanski vspeh, kajti sadjarstvo dslo je letos deželi nad pol milijona goldinarjev in ostane tudi še nadalje neusahljivi vir blagostanju našega kmeta. Res je, da je družba dobila tudi nekaj državne podpore, a ta je bila od nekdaž uže po vsem nezadostna; da je pa država dala sploh še to podporo, je pa tudi le zasluga družbe, ki neprenehoma pošilja na Dunaj prošnje za podpore.

Kmetijska družba storila je, kakor uže rečeno svojo dolžnost in sicer toliko, kolikor je bilo pri njenih močeh sploh mogoče. To pa se ne more trditi od kmetovalcev in sploh kranjskega prebivalstva gledé kmetijske družbe, kajti večina njih je mrzla ali pa kar naravnost sovražna družbi. Nekateri zabavljajo v obče na družbo iz stare navade, vprašani po vzrokih tega zabavljanja pa ne vedó kaj odgovoriti. Drugi zopet pravijo, da kmetijska družba svojim udom premalo dá, kajti dosto je taci (ki še celó hočejo biti omikani), da za 1 gld. ki ga odboru dajo, hočejo nazaj imeti stvari, ki so vredne 2 gold. Prigodilo se je pretečeni mesec, da je narodni zastopnik svoj izstop naznanil, ker mu je družbeni list premajhen. Toraj na 1 gld., ki ga odbor mora dati celega v tiskarno, pri čemur pa še vredništvo ni plačano, naj bi dobili udje morda kar kmetijski dnevnik? Tretji zopet reče da ni kmetovalec, toraj nima pristop k družbi za-nj nikakega pomena, a on ne pomisli, da ga le kmetova roka redi.

Naša dežela je povsem poljedelska, od poljedelstva se živi neposredno ali posredno vse njeno prebivalstvo in komur je na blagu svoje domovine kaj ležeče, podpira naj kmetijstvo in to najlože s tem, ako pristopi kot ud kmetijski družbi. Družba prinaša vsakemu posameznemu udu nekaj koristi, a glavna korist obstoji v tem, da se pospešuje blagostanje dežele. Tisti ki ga redijo kmetovi davki, naj bode hvaležen in skuša naj s podpiranjem kmetijske družbe pripomoči kmetu.

Narodnost je ideal, kojega si ve značajni in omikani človek ohraniti pri najnepovoljnejših razmerah. A izkušnja nas uči, da ubožano kmečko prebivalstvo ni vselej zanesljivo v narodnih stvareh in da je pristopno marsikterim skušnjavam. Poglejmo zgodovino našega narodnega gibanja, našli bomo vse to potrjeno. Ako našemu ljudstvu pomagamo blagostanje pridobiti in ohraniti, s tem mu tudi narodnost zagotovimo. Vsak narodnjak, ki je naroden tudi v srci, naj je toraj tudi ud kmetijske družbe. In ko bi kmetje tirjali od kandidata, ki se jim ponuja za poslanca, da je ud kmetijske družbe, marsikater gospod izmed slovenskih poslancev ne sedel bi v zbornici.

